

Jaroslav Tichý: Proč mají být finanční náklady na krytí dopadů Koronakrize v ČR tak vysoké?

- CZ24 News | 26. června 2020

ČESKO: Před nedávnem jsme se chlubili, jak výborně jsme zvládli koronavirovou epidemii (či co to ve skutečnosti vlastně bylo), jak se od nás další země učily zavádět pro své občany nošení roušek, respirátorů, jak relativně malý počet nakažených u nás byl, jak málo obětí jsme měli. To všechno byly jistě velmi pozitivní zprávy.

Problém však vyvstal v okamžiku, kdy podle následné studie z nezávislých zahraničních zdrojů jsme pátým nejhorším státem z hlediska potřebné výše finančních zdrojů na úhradu dopadů této krize. Takže z premianta jsme rázem propadajícím, aniž by nám někdo řekl proč. Pojďme se tedy podívat na celou záležitost zblízka.

Nechci nikterak zpochybňovat naše dobré výsledky při zvládání koronavirové krize, ačkoliv koronavirová epidemie měla zřejmě v jednotlivých zemích různý průběh a připravení jsme nebyli (obecně) na žádnou mimořádnou událost podobného charakteru, naše hmotné rezervy zely prázdnou. Staré zásoby byly (v lepším případě) rozprodány a na nové nebyly peníze. Reagovali jsme tedy na vývoj a příslušné informace zhruba s dvoutměsíčním zpožděním, nicméně stále ještě rychleji než většina dalších evropských zemí.

O to více se tak ale vnucuje otázka, proč mají být finanční náklady na krytí dopadů této krize v ČR tak vysoké, proč jsme údajně v pořadí 5. státem s nejhoršími ekonomickými dopady koronavirové epidemie. Ministerstvo financí prý „vystačí“ pro rok 2020 s navýšením schodku státního rozpočtu (z minus 40 mld. Kč) na **minus 500 mld. Kč**. O tom, co bude v roce 2021, se zatím raději příliš nemluví.

V této souvislosti vyvstává hned několik okruhů otázek:

1. Skutečně potřebná částka a její použití

- Jaký je výpočet výše skutečně potřebné částky na pomoc podnikům a OSVČ postiženým výpadky v ekonomice z titulu koronavirové krize a krytí výpadků v oblasti daní? A jakou částku chce vláda investovat do naší budoucnosti?
- Není v uváděné celkové finanční potřebě zahrnuto sanování podniků kolabujících ještě před vznikem této krize? (Naše ekonomika se začala propadat již ve 4. čtvrtletí 2019)
- Jsou dostatečně oddělena kritéria pro výpočet nároků uplatňovaných podniky a OSVČ z titulu ztrát v období koronavirové krize od nároků podniků kolabujících ještě před jejím vznikem?
- Jaká byla učiněna opatření k zamezení dobývání renty z rozdělovaných finančních zdrojů?
- Kdy vláda provede dostatečnou osvětu veřejnosti ohledně následného splácení těchto peněz, a to bez ohledu na formu jejich poskytnutí (půjčka či dotace)? V obou případech na ně poskytovatel (stát) musel sám nejprve získat potřebné zdroje;

2. Výběr nejvhodnějšího zdroje financování

Zde existují v zásadě následující možnosti výběru, které uvádím v pořadí podle výhodnosti pro náš

stát a jeho občany (od nejlepší k nejhorší možnosti):

- **Použit zdroje z razantního omezení každoročního nadměrného odlivu zisku z ČR do zahraničí (cca 500 mld. Kč).** Vodítkem pro výpočet příslušné roční částky z tohoto zdroje může být údaj o tom, že zahraniční firmy docilují v ČR až trojnásobný zisk oproti jiným okolním zemím, a naše snaha uvést tuto disproporci do rovnováhy. Nejlepším a nejrychlejším prostředkem k tomu vedoucím je zavedení sektorových daní v kombinaci s pásmovými daněmi z obrátu (různé sazby daně pro jednotlivá pásma docíleného obrátu). Výsledky práce našich zaměstnanců touto cestou zůstanou k použití „doma“.
- **Monetizace dluhu ve spolupráci vlády s ČNB.** V daném případě lze použít disponibilní prostředky ve volné měně u ČNB z titulu předchozích intervencí této centrální banky proti koruně. Naši občané na to mají nárok, finanční eskapády centrální banky již zaplatili v cenách dováženého zboží a služeb.
- **Kvantitativní uvolňování (QE)** – dotisk potřebného množství nekrytých peněz ze strany ČNB, čímž se sice získají potřebné zdroje, avšak dále se sníží hodnota koruny a občané to znovu zaplatí v cenách zboží a služeb.
- **Půjčka na bázi vydání evropských dluhopisů** (podle návrhů vedení EU).

Zejména tato poslední varianta je nejhorší, pro nás nepotřebná a likvidační. Je totiž spojena s naším ručením za závazky dalších členských zemí EU, kdy některé z nich (jižní větev EU) nejsou již nyní schopné splácet ani dosud přijaté závazky, natož pak jejich další navýšení. Krom toho by měla přejít naše ekonomika zcela pod řízení EU, která přitom již více než dostatečně prokázala svoji totální neschopnost. Hrozí tedy ztráta zbytku naší suverenity a mílový krok vpřed k definitivní likvidaci našeho státu.

V této souvislosti je třeba si uvědomit, že ze strany Bruselu jde především o křečovitou snahu udržet rozpadající se EU ještě chvíli pohromadě, a to za jakoukoliv cenu, lépe řečeno za cenu toho, že do podobné situace takto Brusel dostane i další členské země, které na podmínky půjčky/dotace z EU přistoupí. Tedy i ČR. Za situace, kdy vedení EU samo uváděnou částku 750 mld. EUR nemá a bude si ji muset půjčit, budou ji členské země splácet i s úroky bez ohledu na to, v jaké formě jim budou její jednotlivé části poskytnuty.

Dále se jedná o cílenou snahu vtáhnout členské země EU do připraveného finančního chomoutu, zabrzdit tak proces postupného odchodu některých členských zemí z Evropské unie a naopak urychlit likvidaci členských zemí EU převzetím jejich ekonomik pod svoji kontrolu.

Jde tedy o záměr přesunout na bedra našich občanů dluhy jiných zemí a jejich občanů, které budou splácet ještě naše další generace, a to bez našeho souhlasu. K tomu nemohou naši občané ve svém nejvlastnějším zájmu mlčet a čekat pouze pasivně na to, co udělá naše vláda a její premiér. Máme totiž možnost (stejně jako každá z dalších členských zemí) takový návrh vetovat. Sami přitom takové řešení nepotřebujeme. **Máme možnosti lepší, jak je uvedeno v bodě 2.**

Tímto návrhem Bruselu na zcela nejhorší z možných řešení se dostáváme totiž na práh naší cesty do otroctví, a to definitivně. Je tedy nezbytné naše občany i vládu varovat ještě předtím, než práh na tuto cestu překročí. Bude to totiž nevratný krok.

V obecnější rovině je pak na čase, aby si lidé u nás uvědomili, že žádné peníze, které v souvislosti s odstraňováním některých následků koronavirové krize dostanou (bez ohledu na formu), nebudou zadarmo. Budeme je muset v té či oné formě vždy splácet.

Takže je lepší hned od počátku nahradit „velké oči“ zdravým rozumem a racionální úvahou.

3. Orientace na skutečné investice do rozvoje

Vzniklé situace je nutné využít k našim investicím do budoucnosti. Musí se ale jednat o investice:

- do perspektivních oborů (zejména pak do potřebné restrukturalizace našeho průmyslu a jeho části, kterou by si měl stát zachovat z důvodu zajištění potřeb tohoto státu, jakož i k vytvoření nových finančních zdrojů ve svém vlastnictví);
- do projektů s odpovídající návratností v čase i penězích;
- do projektů oživujících pracovní trh a určitý segment výstavby nemovitostí (např. obecní byty, startovní byty pro mladé či pro seniory apod.), jakož i nové infrastrukturní výstavby (dálniční úseky, nové železniční tratě atd.).

Jinými slovy nelze z těchto peněz nyní primárně dohánět zpoždění v komunálních a obdobných investicích, do nichž by se mělo investovat především ze zisku, což naše vlády (bez rozdílu) v předchozích letech silně zanedbaly. Totéž platí v případě provádění oprav zanedbaných infrastrukturních staveb, jejichž oprava je sice nutná, nejde ale o nové rozvojové investice. Na ty je třeba nalézt peníze v rámci běžného rozpočtu.

Vynakládání rozvojových investic státem musí být diverzifikováno, jak následuje:

- Investice by tedy měly být přednostně směřovány do podniků, které si stát hodlá podržet za účelem zajištění soběstačnosti v různých produktech (Polsko dokonce připravuje vybudování státního zemědělského holdingu od prvovýroby přes zpracovatelský průmysl až do vlastního státního obchodního řetězce). Nejde ale zdaleka jen o zemědělství, právě naopak.
- Další skupinou podniků vhodných pro státní investice, jsou podniky perspektivní svým charakterem výroby, které budou potřebovat pomoc od státu. Do takových podniků může stát kapitálově vstoupit s cílem podržet je. Otázka případného pozdějšího odprodeje státního podílu v takových podnicích je již věcí strategické úvahy státu a jeho dohody s privátním spoluvlastníkem.
- Do poslední skupiny podniků pak patří ty, které se sice mohou o státní podporu ucházet, avšak v nových ekonomických podmínkách nebudou mít perspektivu. Pomoc státu těmto podnikům by byla bezúčelná a kontraproduktivní.

Krom toho bude nepochybně existovat další skupina podniků, která zvládne potřebné změny i bez pomoci státu.

4. Význam času

Zásadní roli v průběhu této systémové změny a související nezbytné restrukturalizace naší ekonomiky bude hrát čas, a to přinejmenším z těchto důvodů:

- s oddalováním potřebné restrukturalizace naší ekonomiky porostou související náklady, na prodloužené záplatování současného stavu ekonomického propadu porostou i náklady na odloženou realizaci této restrukturalizace, tím i náš státní dluh a tudíž i náklady na jeho splácení;
- v souvislosti s těmito změnami bude docházet ke změnám v mezinárodní dělbě práce. Budeme-li rychlí, máme ojedinělou příležitost „být u toho“ a získat pro nás výhodnější postavení, které jsme kvůli chybné hospodářské politice našich polistopadových vlád ztratili. V opačném případě se přiblížíme jako jeden z posledních a budeme čekat na to, co pro nás spadne od stolu či dokonce paběrkovat ze zbytků, které již nikdo nechce poté, co „hostina již skončila“.

Je to na nás, jen mám ale rostoucí obavy, že nikdo ve vládě to buď nechápe, či minimálně to nikterak nereflexuje. Žádné horečnaté úsilí vlády v tomto směru není totiž vidět a její dosavadní počínání spíše svědčí o jejím nepochopení skutečné situace, o snaze současný stav zakonzervovat a lít peníze (navíc vypůjčené za pro nás nepřijatelných podmínek) nikoliv do naší ekonomiky, nýbrž plošně do celé společnosti, bez ohledu na možné zajištění jejich efektivnosti a návratnosti. Pod rouškou opatření proti koronaviru si tak z vypůjčených peněz naším státem financovat předvolební PR vládnoucích politických stran. Jak je již u nás tradicí, má-li vláda možnost výběru, zásadně volí řešení co nejméně vhodné pro nás a tedy v rozporu s českými národními zájmy. Kombinace chybného výběru možnosti financování s nesprávným využitím peněz je pak pro náš stát a jeho občany kombinací přímo smrtící.

Shrnutí

Dostáváme se tak k nalezení odpovědi na příčiny konstatovaného nesouladu mezi vykazovaným zvládnutím koronavirové krize a mezi deklarovanými finančními potřebami na odstranění jejích dopadů v ČR. Těch příčin je více, především jsou to ale tyto:

1. S odvoláním na koronavirovou krizi **vláda zakrývá skutečnou ekonomickou recesi**, která k nám přišla již ve 4. čtvrtletí 2019. Nyní se její dopady bude snažit financovat z peněz určených k odstranění dopadů koronavirové krize, ačkoliv efekt takového počínání bude jen krátkodobý. Je za tím neschopnost Babišovy vlády (jakož i vlád předchozích) hospodařit s přebytkovým rozpočtem a vytvářet si tak dostatečné rozpočtové rezervy pro dobu nouze, která musela nutně přijít (minimální rozpočtové rezervy státu byly v posledním období již beze zbytku rozpuštěny).
2. **Dlouhodobou příčinou je chybná struktura naší privatizované ekonomiky**, a to jak z hlediska jednostranné orientace na automobilový průmysl a montovny (před čímž varovali opakovaně leč marně odborníci již před roky), tak i z hlediska vlastnické struktury naší ekonomiky, kdy prakticky polovina naší ekonomiky je v majetku cizích vlastníků, kteří u nás vesměs neplatí daně. I přes opakovaná upozornění naší vládě na rostoucí úniky zisku od nás do zahraničí, které představují v přepočtu cca 1/3 ročního státního rozpočtu a stále rostou, Babišova vláda dosud zarputile odmítala v této věci zjednat nápravu (odmítání sektorové daně apod.). Dnes jí tedy chybí zdroje a bez razantních změn v této věci budou chybět i nadále. Vyplývá z toho nutnost reagovat na zásadní změny ve světě související s návratem od globalizace k národním státům, k omezení exportní a přepravní činnosti ve světě, s orientací jednotlivých zemí na zajištění vlastní soběstačnosti v maximálně možné míře atd. Dosavadní počínání vlády nesvědčí o tom, že by chtěla situaci, jejíž vážnost s postupem času narůstá, řešit a přistoupit tedy k nutné restrukturalizaci naší ekonomiky. Svědčí spíše o tom, že se snaží použít vypůjčené peníze nikoliv k řešení situace, nýbrž k jejímu zakonzervování (vč. příp. zafinancování podnikatelských neúspěchů některých spřízněných osob). O to větší problémy nám to vytvoří zanedlouho.
3. **Vláda upřednostňuje své krátkodobé zájmy** (blížící se volby) a peníze směřuje do celé společnosti namísto snahy o nové a efektivní investice do budoucnosti s jejich návratností a s přínosem pro celou společnost. Prohloubí a prodlouží tak jen krizi, jejíž následně vynucené řešení si vyžádá ještě daleko větších nákladů. Vláda přitom lidem neříká, že obdržené peníze za účelem podpory budou muset včetně úroků splácet jak oni, tak i další generace jejich potomků. A podle okolností bude otázkou jen kolik a jak dlouho. Existuje přitom možnost výrazně efektivnějšího a pro naši zemi a její občany příznivějšího postupu (viz bod 2. odst. 1 a 2. tohoto článku) při současném odmítnutí eurobondů a pro nás zbytečných a závažných problémů s nimi spojených. Otázkou ovšem je, zda se A. Babiš k takovému kroku odhodlá. Je totiž ve vleku svého podnikání, a to dokonce i v Německu a závislosti podnikání v zemědělství na dotacích, kdy je v souvislosti s ním opakovaně namítán střet zájmů, ačkoliv stanovené podmínky pro jeho odstranění splnil. Tento tlak ze strany EU je však účelový, neboť souvisí se

snahou Bruselu o prosazení kvót migrantů do ČR.

4. **Babiš není Orbán.** Orbán ovšem nepodniká, takže je méně vydíratelný. A pokud Babiš nezačne orbanizovat politiku u nás, neustálým kličkováním a couváním neuspěje. Ztratí jak své politické pozice, tak i své podnikání. A nastal čas, aby začal jednat. Jinou skutečnou možnost ani nemá, bez ohledu na to, zda to již pochopil či nikoliv. **Skutečným řešením je přitom czexit.** I ten je však třeba připravit a zejména mít připravené kroky po něm následující. K ním nesporně patří i investice do naší budoucnosti, nikoliv konzervace současného stavu. S tím neuspějeme jako stát, s tím neuspěje ani A. Babiš. Pokud se v tomto směru jasně projeví, podporu některých politických stran, jakož i většiny alternativy k tomu bez problému získá, avšak k posílení podpory občanů je třeba dodat jim potřebné informace namísto jejich dosavadního skrývání či zkreslování. K tomu je třeba jednat transparentním způsobem s občany i ve věci odstraňování následků koronavirové krize.

Koronavirová krize tak paradoxně otevírá (či spíše urychluje) možnost řešení směřujícího k opětovnému posílení naší suverenity a k vytvoření podmínek pro další existenci našeho národního státu a rodiny, jako základu státu. Je to ale hůl o dvou koncích. Pokud ji uchopíme za ten nesprávný konec, důsledky budou tomu adekvátní, tedy zcela opačné. Možnost k opětovnému posílení naší suverenity zůstane nevyužita, krize u nás se jen prodlouží a prohloubí. Následná restrukturalizace bude pro nás daleko bolestnější, neboť bude spojena s obrovskými dluhy a případně i s totálním kolapsem. Budeme spolu s dalšími členskými zeměmi EU vtaženi do víru hospodářské katastrofy namísto původně slibované prosperity. Kam celá EU spěje a jaké jsou její skutečné cíle, začíná být zřejmé den ode dne stále většímu počtu našich občanů.

Je to tedy na nás. Pokolikáté už a s jakým výsledkem? Chceme-li ale něco měnit, musíme změnit nejprve naše myšlení a náš přístup k řešení problémů. Lepší příležitost, než je právě nyní, k tomu nenajdeme.

Jaroslav Tichý